

Bijlage VWO
2021

tijdvak 1

Turks

Tekstboekje

İzmir'in Dağlarında Çiçekler Açar

(1) Hani vardır ya 'Buluşalım Kordon'da şarkısı. İzmir'e ait en sevdiğim şarkıdır. Artık eski Kordon kalmadığı için buluşmalar Çeşme, Alaçatı ve Urla'da yapılıyor. İzmir'de kalacağımız otelin kapısına gelir gelmez kendimi hemen 5 dakika yürüme mesafesindeki Kordon'a attım. Çocukluğumuzda İzmir Fuarı'na her gelişimizde mutlaka Kordon'da fayton turu yapardık. Şöyle bir durup, denizin öbür yakasına, yani Karşıyaka'ya bakarken yanıma bir hanımefendi yanaştı. "Hoş geldiniz Sahrap Hanım, ne güzel İzmir değil mi? Aman dikkat edin, alışkanlık yapar hep gelmek istersiniz" dedi güler yüzüyle.

(2) Tarihine bakarsanız milattan önce 15. yüzyılda Amazon kadın savaşçıların kraliçesi Smyrna'nın kurduğu dişi bir kent olarak tanımlanıyor İzmir. Ben de bir kadın olarak hep kendimi İzmir'de çok özgür ve rahatlamış hissederim. Etrafta dolaşan İzmirli güzel kadınlarımıza bakıp gururla gülümserim. Ünlü şairimiz Cahit Külebi boşuna dememiş "İzmir'in denizi kız, kızı deniz, sokakları hem kız hem deniz kokar" diye.

(3) Türkiye'nin dört bir yanında kadınlara yemek tarifi sorarım. Ne zaman İzmirli bir kadınla konuşsam hiç kendisini kasmadan bir ot yemeği tarifi verir. Aklınıza gelebilecek her türlü malzemeyi zeytinyağı ve çeşitli otlarla pişiren Giritliler, İzmir mutfağının en büyük zenginlik kaynağıdır. Zaten Giritliye sormuşlar kaç çeşit ot yersiniz diye. "Keçinin yediği her otu biz de yeriz, keçiye dokunmuyorsa bize de dokunmaz" diye yanıt vermiş. Akdeniz havzasının en sağlıklı ve en uzun yaşayan topluluğu olan Giritliler bunun sebebini çok yedikleri otlarla açıklarlar. En çok tüketilen otlar ise; radika, taze börülce, ısırgan, turp otu, hardal otu, gelincik, deniz börülçesi, arap saçı, labada diye sıralansa da ben en çok cibeze otuna bayılırım. Ancak size önerim bu otları sıcak olarak tüketmeniz. Ben en güzelini Veli Usta'nın Kordon'daki Körfez Restoranı'nda yedim. Bana sorsanız Ege otlarının lezzetini soğuk olarak değil, soğan ve sarımsakla kavrulmuş sıcak formuyla daha iyi algılayacaksınız. Biz her ne kadar ot yemeklerinin lezzetini anlatmaya çalışsak da bir İzmirli için kuzu etli terbiyeli Şevketi Bostan denildiğinde akan sular durur; herkes adeta saygı duruşuna geçer.

(4) 'Hürriyet ile İzmir'i Keşfet' programında Urla Enginar Festivali'ne katıldık. Beğendik Abi'de enginarla yapılmış onlarca yemek yedik. En sonunda elmalı enginar tatlısını silip süpürdük. Bir de Handan ve Hikmet Kaygusuzer'den tarifleri alıp pazara daldık. Benim gibi hiperaktif, herkesin derdini çözmeye çalışan belediye başkan yardımcısı sevgili Gül Şener ile hakiki, öz tulum peyniri peşinde koşturduk. Sürekli proje üreten İzmir Büyükşehir Belediyesi ilçeler ve köylerde bu tip tematik pazarlar kurulmasını organize ederek üretici ve tüketiciyi aracısız olarak

buluşturuyor. Doğal ürünlerin satıldığı bu halk pazarlarında demet demet karışık otları, taze enginarları, odun fırınında pişmiş tahıllı ekmekleri, ev yapımı börekleri satan güler yüzlü, sözlü sohbetli kadınlardan alışveriş yapmaya doyamadım.

(5) İstiklal Savaşı'nın ilk kurşununun atıldığı, ilk matbaanın kurulduğu, ilk fuarın inşa edildiği tadına doyumaz İzmir'in mutfağı da çok kültürlü ve çok renkli. İspanya'dan kaçıp yaklaşık 500 yılı aşkın süredir ülkemizde yaşayan 'Sefarad Yahudileri', kökenleri İtalya ve Fransa'ya uzanan 'Levantenler', mübadeleyle gelen adalı ve Rumelili göçmen vatandaşlarımız, geleneklerini hala koruyan Tatar Türklerimiz İzmir'e pek çok lezzetler kazandırmış. Bu zengin, sağlıklı ve benzersiz mutfağın temelinde elbette ki zeytinyağı var. İzmir ve çevresinde binlerce yıldır tarımı yapılan zeytin, aynı zamanda kutsal kitapların da hayat ağacıdır. Bir zeytinyağı sevdalısı olarak, iyileştirici gücüne inandığım bu ölümsüz ağacın meyvesinin suyuna, özellikle erken hasat zeytinyağının tadına bayılırım.

(6) İzmir'in bu özgün lezzetlerinin tümünü bir arada bulabileceğiniz en doğru adres Kemeraltı'dır. Yüzyıllardır İzmir'in alışveriş ve sosyalleşme merkezi olan tarihi Kemeraltı Çarşısı'nda önce Zeynel Kızılay'a gidip soğuk bir sübye için. Kurutulmuş kavun çekirdeğinden yapılan bu özel içecek İzmir Sefaradlarından miras kalmış. Kardeşler Köftecisi'nde veya Bizim Lokanta'da kuru fasulye - pilavın tadına bakın. İsterseniz otlupeynirli serpme börek veya İzmir söğüşüyle turunuza devam edin. Meşhur Kemeraltı Turşucusu Tahsin'in önünde nefeslenin. Ama son lezzet durağınız mutlaka Kemeraltı Şambalıcısı olsun. Ahh, bir de Karaburun'un o buruk lezzetli kopanisti peynirinin tadına bakabilerseniz.

(7) Herkesin hoşgörüsüyle yaşadığı, çok kültürlü geçmişini gururla anlatan, İzmirlilik kimliğini severek ifade eden, Türkiye'nin en çağdaş ve modern kenti İzmir keyifle yaşayabileceğiniz bir şehir. İzmir'de zamanınızın nasıl geçtiğini hiç anlamayacaksınız. En önemlisi, evinize döndüğünüzde yaşama sevincinizin ve yaşama umudunuzun ruhunuzu sarıp sarmaladığını fark edeceksiniz. Dağlarında çiçekler açan güzel İzmir, sen Anadolu'nun batmayan güneşisin.

bron: hürriyet.com

Mükemmel İnsan Bedeni

Alice Roberts, *Anatomi uzmanı*

(1) Büyüleyici bir insan anatomimiz olmasına rağmen, çeşitli kusurlar ve ufak tefek teknik sorunlar da yok değil. Kulaklarımız sağır olabiliyor, derimiz yaşlandıkça hasar görüyor, dizlerimiz de vücut ağırlığımızı taşıma konusunda çok başarılı değil... Peki hayvanlar krallığındaki diğer canlılar derdimize deva olabilir mi? Anatomi uzmanı Alice Roberts, mükemmel insan bedeninin neye benzeyebileceğini araştırdı: İnsan anatomisi, her yönüyle büyüleyici. Peki ama mükemmel mi? İşte yanıtı:

(2) Bana kalırsa çok uzun süre önce insan vücudunu iyice bir elden geçirmek gerekiyordu. Bu konuda uzun süredir yazıp çizdiklerim karşılık buldu. Londra'daki Bilim Müzesi Direktörü beni göreve çağırdı ve şöyle dedi: "Alice, uzun süredir insan vücudundan şikayet ediyorsun, sızlanıp duruyorsun. Lafı bırakıp icraata geçmeni istiyorum senden. Kendi bedenindeki 7 bul. Gerçek boyutlarda bir maket ortaya çıkar ve milyonlarca kişi bunu görsün."

(3) Bu iddialı görevi kabul ettim! 'Alice 2.0'ı oluşturabilmek için sadece 3 ayım var. Ama kendimi hayal dünyamda tamamen özgür bırakmayacağım. Doğal yaşamda bana ilham verecek o kadar çok alternatif var ki. Hayvanlarda bulunan en iyi tasarımları kullanacak, dünyanın en iyi anatomi sanatçıları ve görsel efekt uzmanlarının yardımlarıyla kendimi baştan ortaya çıkaracağım. İlk iş olarak, 100'den fazla kamerayla çevrili bir platformda, 3 farklı boyutta fotoğrafım çekiliyor. Ayrıca hastanede MR ve röntgenlerle vücudumun detaylı bir fotoğrafını çektiyorum.

(4) **Şempanze omurgası:** Sırt ağrılarından kurtulmak mümkün mü? Yaklaşık 7 milyon yıl önce atalarımız tırmanmaktan iki ayak üzerinde yürümeye geçti. Bu sırada omurga zayıfladı, uzadı, kıvrım oluştu. Şempanzelerin bel omuru bizden çok daha düz ve kısa, leğen kemiği de daha kavrayıcı olduğu için omurga daha sabit. İlk adaptasyonumuz hazır: Şempanzeden ilhamla düz ve güçlü bir omurga.

(5) **Deve kuşu bacakları:** 45 yaşından sonra yüzde 20'mizde, 70'li yaşlardan başlayarak da çeyreğimizde, kıkırdak dokunun zarar görmesi sonucu kireçlenme oluyor. İki ayaklı devekuşları ise bizden farklı olarak çok iyi koşucular, çünkü hem kasları ayakların hareketini hafifletirip kolaylaştıracak kadar vücudun merkezine yakın hem de şoku gideren büyük tendonları var. Deve kuşu ayaklarını da kendime adapte ettiğimde ayaklarımın tırmanmama yarayan hareketliliğini kaybedeceğim.

(6) **Köpek kalbi:** Kalbimiz en aktif kasımız ama diğer kaslardan farklı olarak hiç yorulmuyor. 90 yaşına gelene kadar 4 milyar kez atıyor. Kardiyologlara göre kalbin en büyük sorunu, ona oksijen pompalayan arter damarlar: "Kalp krizinin en önemli nedeni damar tıkanıklıkları. Bizim sorunumuz şu: Kalbin üç büyük damar sistemi var. Bunlardan biri tıkanığında büyük bir kalp kriziyle sonuçlanabiliyor." Köpeklerin kalp anatomisi bizimkinden çok daha etkin. Çünkü kalplerine kan pompalayan damarlar

'kollateral' denilen binlerce ince damar aracılığıyla bağlantı kuruyor ve ana damarlarda bir tıkanıklık olduğunda kalp krizi riskini önlüyor.

(7) Kanguru kesesi: Karın bölgemdeki fıtık, vücudumun doğal bir mekanik eylemi kaldıramamasının sonucuydu: hamileliğin. Doğum belki de doğal süreçler arasındaki en tehlikelisi. Ama kadınlar buna katlanmak zorunda değil, çünkü '**kuzenimiz**' olan keseli memeliler büyüleyici bir alternatif. Kanguru, plasentalı memelilerden farklı olarak, fasulye büyüklüğünde bir bebek doğuruyor. 7 haftalık bir insan embriyosu boyutundaki bu '*yeni doğan*', gelişimini tamamlamamış gibi görünse de kemikleri gelişmiş. Kokuyu takip ederek kesenin içine tırmanıyor, memeye asılıyor, aylarca bırakmadan buradan besleniyor. Yeni karnımın görünüşü beni biraz endişelendiriyor.

(8) Kuşlar gibi nefes almak: Akciğerlerimizden sadece tek yönlü solunum yapıyoruz. Kuşlardaki sistem ise farklı: Karın ve göğüs bölgesindeki hava keselerine doğru nefes alır ve akciğer yollarından tek yönlü olarak havayı verirler. Karbondioksitten kurtulmak ve kana oksijen toplamak için daha etkin bir yol. Yemek borusu ile soluk borusunun yutakta birleşiyor olması, insan vücudunun başlıca kusurlarından.

(9) Ahtapot gözleri: Göz retinamızın yönü arkaya dönükken sinir hücrelerimizin ışık kaynağına bakması nedeniyle, kör noktalar oluşur. Beyinlerimiz kendiliğinden boşlukları doldurduğu için bu kör noktaları fark etmeyiz bile. Ben de ahtapotları kendime örnek alıyor, onların göz anatomilerini kopyalıyorum.

(10) Bilim kurgu filmleri için karakterler yaratan Sangeet Prabhaker, SFX teknolojisiyle yarattığı insan boyundaki heykeli hazırladı. Alice 2.0 Bilim Müzesi'nde beni bekliyor, yüzlerce seyirci de orada. Perdenin arkasındaki 'yeni beni' görmek için sabırsızlanıyorum. Perde kalkıyor ve işte, tam karşımda duruyor. Ona bakamıyorum bile! Çok garip, çok farklı ama aynı zamanda çok gerçekçi. En garip olan da yüzü, çünkü geometrisi gözler büyüyünce çok değişmiş. Durun bir dakika en tuhafı o değil, en tuhafı kesinlikle bu *bebek!*

(11) 'Alice 2.0' muhteşem; çünkü onun ayakta kalmasını sağlayan sağlam bir şempanze omurgası, koşucu devekuşlarının şoku emen bacakları, köpeğin güvenilir kalbi, kuşların zarif akciğerleri, çok daha gelişmiş bir dolaşım sistemi için uyluklarında ufak pompalar var. Acısız bir doğum için de kangurudan ilham alan bir kesesi olduğunu unutmayalım. Ben mükemmelliği yakalamaya çalıştıkça bir şey ekledim, başka bir şeyden vazgeçtim. Anladım ki çeşitli unsurları yenileyip geri koyduğunda vücut çalışmayabilir, çünkü o kendi içinde dört dörtlük. Çalışan bir vücudun nefes kesen karmaşıklığı beni daha da etkiledi.

bron: bbc.com/turkce

'Tourist Go Home' Hareketi

(1) Arapların sırf hayran oldukları Türk dizilerinin geçtiği yalıları görmek için İstanbul'a gelmeleri tuhaftı. Beteri varmış. On binlerce Çinli yerli TV dizisinde gördükleri Fransa Provence'daki lavanta tarlasına akın ediyormuş. Çünkü turizm artık lüks değil. Ucuz havayolları, Trivago, Airbnb derken kiteselleşip yeryüzüne yayılıyor. Ama yerel kültürel dokuya zarar vermek pahasına... Onun için Avrupa'da 'Tourist go home' hareketi geliyor.

(2) Mallorca'da duvarlarda 'Tourist go home' yazıları; havalimanında, otel önlerinde gelen grupları protesto etmeler; turistlere at pisliği atmalar; Barcelona'da turistleri bisikletlerden düşürüp kafelerde saldırmalar... Venedik'te de gönüllü korsanlar türedi, kruvaziyer gemilerinin limana girişini engellemek için yol kesiyorlar. Konjonktür gereği Ruslar, Çinliler ve Araplar'ın kalabalık şekilde eklendiği global turist hareketini artık işgal kuvveti gibi görüyor bu kentler. BM Çevre Programı'na göre de kitlesel turizmin ekonomik faydadan çok zararı var. Yeme-içme kültürü ve yaşam biçimi yabancı turistlerin beklentisine göre şekillendiği zaman, yerel kültürün kimlik ve değerleri de bozulmaya başlıyor. Yerel tatlar ziyan oluyor. Turistin hediyelik eşya talebi, sanatı ve zanaatı ucuzlatıp, zevksizleştiriyor.

Turist zararlısına 'silencio' ne fayda

(3) Ancak turist düşmanlığını 'yabancı düşmanlığı'yla karıştırmamak lazım. Örneğin hem turist hem de mülteci akınına uğrayan Barcelona'da halk savaştan, yoksulluktan kaçan sığınmacıları değil, gündelik hayatını zorlaştıran turistleri protesto ediyor. Hatta geçen yıl 150 bin kişinin katıldığı bir gösteriyle hükümete daha fazla mülteci kabul etmesi için çağrı yapıldı.

(4) İsviçre'de St. Gallen Üniversitesi'nden turizm uzmanı Prof. Christian Laesser, "Turizm kişisel kazanç sağlayabilir ancak toplumsal olarak çok kayıp getirir" diyor. Otelci, işletmeci kazanırken, sektörde ucuz iş gücünün yanı sıra aşırı kalabalık, gürültü, artan kira bedelleri için toplumsal kayıp yanı. Turistler için oluşturulmuş bir Disneyland'da hissedebilir insan kendisini; kendi ülkesine, kendi kentine yabancılaşarak...

Lavanta turizmi

(5) Günümüz turisti artık akla hayale gelmeyecek nişleri dolduruyor. Örneğin Çinliler, adı 'Kristal perde ardındaki düşler' gibi bir şey olan pembe dizideki lavanta romantizminden öyle etkilenmişler ki, on binleri bulan kitleler halinde, çekimlerin yapıldığı Fransa'nın Provence bölgesindeki lavanta tarlasına akın etmeye başlamışlar. Dizideki sahneleri birebir yaşatmak için tarla sahibinin küçük lavanta butiğine de uğruyormuş

tur otobüsleri. Lavantaların açtığı haziran-temmuz sezonunda bölgeyi 60 bin kadar Çinli 'istila' ediyormuş. Lavantacılar tabii işleri büyütmüş; lavanta sabunu, yağı dışında tişörtler, hediyelikler de satmaya, Çin yemekleri yapmaya başlamışlar. Peki ya kasabanın geri kalanı. Onlar için 'kuru kalabalık'. Pizzacı diyor ki: "Dörde bölüp yiyorlar."

Turizm patlaması

(6) Modern zamanlar turizmi böyle; TripAdvisor'dan görülecek yerleri bul; iki tıkla Trivago, Expedia veya Booking.com'dan otel, Airbnb'den ev ayarla, ucuz biletini al ve uç. Dijital rakiplerin paket turları, kendi otel, uçak, gemi ve seyahat acentaları olmadığı için en ucuz hizmeti ayağına getirirken, TUI ve Thomas Cook gibi Avrupa devleri sarsılıyor. Uzakdoğu, Arap ülkeleri ve Rusya'dan gelenler dahil, geçen yıl Avrupa'yı turlayan turist sayısı 670 milyon. Sadece bu yaz Avrupa kıyılarını dolduranların sayısı 200 milyon.

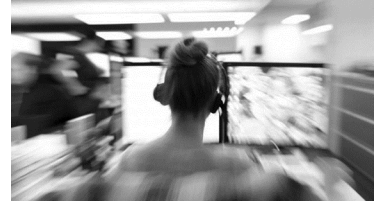
(7) Ucuz yolculuğun yanı sıra, Barcelona'dan Dubrovnik'e günde beşer kez turist boşaltan kruvaziyer gemileriyle sektör şu anda turizm patlaması yaşıyor. Sektör toplantılarında sıkça kullanılıyor bu kavram. Kitlesele turizmin 'görülecek güzel yerleri' tehdit etmesi tartışılıyor.

(8) Dünya Turizm Örgütü (UNWTO), turist kalabalıklarını merkezden etrafa yayacak çeşitli aktivitelerin yapılmasını öneriyor. Ancak özellikle Asya'nın yükselen ülkelerindeki potansiyel turist kitlesinde 500 milyonluk artış bekleniyor 2030'a kadar. Bunun yarısını da Çinliler oluşturuyor; Provence'daki lavanta tarlalarına gidecek Çinliler.

bron: haberturk.com

Dejavu

(1) Herkes o duyguyu yaşamıştır: Bir olayı daha önce yaşamış olma hissi. Ama bir yandan da bunun mümkün olmadığını bilirsiniz. Peki bu his neden oluşur? Dejavu adı verilen bu olgunun nedenlerini ve bu konuda bilinmesi gerekenleri derledik.



(2) Seyahat dejavuyu tetikliyor: Dejavu genellikle belli yerlerle ilgilidir. Yeni bir yere gidip orada yeni tecrübeler yaşamak bu hissi tetikleyebilir. Zira tanımadığımız yerlerde, sanki oraya daha önce gitmişiz duygusu yaşarız. Böyle bir şey olmadığı için de o anıya sahip olmamızın mümkün olmadığı bilgisinden kaynaklanan 'çatışma' potansiyeli doğabilir. Araştırmalar, çok seyahat edenlerin daha fazla dejavu duygusu yaşadığını gösteriyor.

(3) Gençlerde dejavu daha yaygın: Dejavu hissi gençlikte daha fazla hissedilir; ama bunun sayısı ayda birden fazla değildir. 40-50 yaşına gelindiğinde bu oran yarıya iner. 60'larınızda ise yılda en fazla bir kezdır.

(4) Bazı insanlarda dejavu hissi gün boyu sürebilir: Nadir de olsa bazı insanlarda dejavu ciddi bir sorun haline gelebilir. 22 yaşındayken gün boyu devam eden dejavu duygusu yaşayan Manchesterlı Lisa "Sabah o yaşanmışlık hissiyle uyanıyordum" diyor. Bu sorunu giderek daha sık ve daha yoğun yaşamaya başlamış. Sonunda bunun temporal lob epilepsi adı verilen bir epilepsi türünden kaynaklandığı ortaya çıkınca tedavi olmuş.

(5) Dejavya hafızada anlık yanlış bağlantı neden oluyor: Sık ve yoğun dejavu nöbetleri geçiren insanları inceleyen bilim insanları, sorunun beyinde temporal lob adı verilen bölge ile bağlantılı olabileceğini tespit etti. Buradaki sinir bağlantılarında olmaması gereken bir anda ateşleme olduğunda sahte bir anı ve yaşanmışlık hissi ortaya çıkıyor. Bilimsel olduğu söylenemeyecek diğer teorilere göre ise iki paralel evrenin çarpışması ya da reenkarnasyon nedeniyle dejavu hissi yaşanıyor.

(6) Beyindeki 'teyit' mekanizması gerçeğe dönüş sağlıyor: Bilim insanları, beyinde temporal lobda olup bitenleri 18 bir ikinci sistem olduğuna inanıyor. Bu sistem, yaşanan hislerin bir hatadan ibaret olduğunu anlamamızı ve dejavunun sona ermesini sağlıyor. Dejavu, geleceği öngörebilme duygusu yaratabilir: Yoğun bir dejavu, olacakları önceden görme hissi de yaratabilir. Bunun nedeni, hafıza sistemimizin geleceği öngörmemize yardımcı olan ve gerekli önlemleri almamızı sağlayan bir

işlev de görmesidir. Böylelikle aynı hataları yeniden yapmamız engellenmiş olur ve gelecek adımı tahmin edebilir hale geliriz. Dejavu, beynin birkaç bölgesi birden devreye girdiğinde duygular ve birikmiş görsel ipuçları da etkilenererek geleceği görme hissinin ortaya çıkmasına neden olabilir.

(7) Dejavunun karşıtı 'jamevu': Jamevu (Jamais vu) bir şeyin tanıdık olduğunu bilip de ona karşı yabancılık hissine kapılmayı ifade eder. Örneğin, tanıdığınız birinin yüzüne bakarken birden size yabancı gelebilir. Aynı his, bir kelimeyi yazarken de ortaya çıkabilir; bildiğiniz kelime birden gözünüze yanlış gelebilir. Tanıdık bir kelimeyi anlamını 20 kadar tekrarladığınızda da bu kelime artık sadece bir ses yığını haline gelecek ve yabancılık hissi uyandıracaktır.

(8) Dejavu kelimesini ilk kullanan parapsikoloji uzmanı Emile Boirac oldu: Emile Boirac bu sahte aşinalık hissini 1876'da Fransız Revue Philosophique dergisine yazdığı bir mektupta ifade etmişti. Uzun bir dönem bu his, paranormal bir deneyim olarak görülmüştü.

bron: bbc.com/turkce

Tekst 5

Paul Wittek'e Göre, Neden Osmanlı?

(1) 13. yüzyılın sonlarına doğru Anadolu karmakarışık, derin bir politik kriz yaşamaktadır. Gerek Moğol akınları gerek yeni Oğuz göç dalgaları gerekse Selçuklulara karşı büyük Türkmen halk isyanları (Babailer) sonucunda Anadolu'da merkezi otorite kurabilecek iki büyük güç odağı da (Bizans ve Anadolu Selçuklu Devleti) bu niteliğini yitirmiş, Anadolu beyliklere bölünmüştür. İşte bu beylikler içinde belki de en mütevazı olanı Osman'inkidir.



(2) Avusturyalı tarihçi Paul Wittek (1894-1978), "Osmanlı İmparatorluğu'nun Doğuşu" adlı eserinde, "Neden diğer beylikler değil de Osman'ın **küçük** gazi devleti, bir cihan imparatorluğuna evrilebildi?" sorusuna yanıt arar.

Bizans'la kim savaşıyorsa...

(3) Wittek, ilk olarak 'Gazilik' karakterine vurgu yapar. 'Gaza yapma', yani en önde kutsal savaş verme niteliği... Gaziler, İslam'ın ve Türklüğün öncü savaşçılarıdır. Gazilerin şefleri 'sultan, hakan, imparator' falan değildirler; askerleriyle (diğer gazilerle) birlikte aynı otağda yatıp kalkarlar, aynı kaptan yemek yerler, birlikte kılıç sallarlar.

(4) Anadolu'da Osman'inkiyle karşılaştırıldığında çok daha olgun, oturmuş ve güçlü iki beylik vardır: Selçuklu Devleti'nde önemli rol oynamış bir aileye dayanan ve başkenti Kütahya olan Germiyan Beyliği ile Selçukluların resmi varisi olduklarını iddia eden Konya'yı başkent edinmiş Karamanoğulları Beyliği. Bu iki beylik de Selçukluların mirasını devraldıklarını iddia ederler ve diğer tüm beylikleri kendi otoriteleri altında birleşmeye çağırırlar. Ama 'gazi' değildirler; hatta bu unvanı almak istemezler ve bunu batıdaki komşularına (Osman gibilerine) bırakırlar.

(5) Fakat diğer bütün beyliklerde ve yeni gelenler içinde ne kadar savaşçı ve dinamik unsur varsa, bunlar Germiyanoğullarına veya Karamanoğullarına biat etmezler, gidip Osman'ın gazilerine katılırlar. Bu, gelecekte merkezi birliğin nasıl sağlanacağını da ilk işarettir. Çünkü ortada bir kriz ve savaş vardır. Kaldı ki asıl başarılı Selçuklu geleneği, 200 yıl önceki Malazgirt (Alpaslan) pratiğidir. Günün Alpaslanları, Germiyan ve Karaman Beyleri değil, Osman'ın gazileridir. Demek ki birlik için soy, miras, gelenek yetmiyor. Bizans'la kim savaşıyorsa birliği de o sağlar.

Yıkıcı-kurucu sentezi

(6) Savaşçı olmak yetmiyor. Wittek şu soruyu da ortaya atar: Savaşçı birçok beylik vardı: Menteşe Beyliği, Aydın Beyliği, Saruhan Beyliği, Karesi Beyliği, Teke Beyliği, Çandarlı Beyliği, Hamidoğulları... Neden bunlar değil de Osmanlı Beyliği? Batı Anadolu'da yer alan bu beylikler de Bizans'a karşı savaşmışlar, geniş toprakları fethetmişlerdir. Fakat fazla acelecidirler. Fethedilen yerlerin yeniden inşa edilmesi, örgütlenmesi, düzenin ve dirliğin sağlanması gerekir. Yoksa o topraklar elde tutulamaz. Bu da 'kurucu kadro' meselesidir, savaşçılar yetmez.

(7) İşte bu sorunu çözebilen biricik gazi beyliği Osman'ınki olmuştur. Neden ve nasıl? Birincisi Osmanlılar yavaş olmak zorunda kalmışlardır. Osman Bey'in fazla 24 değil, son derece inatçı bir Bizans savunmasıyla karşılaşmasından dolayı. Çünkü Osmanlılar Bizans'ın merkezine, Konstantinopolis'e (İstanbul'a) en yakın beyliktir. Uzun da ucu dururlar. Bizans açısından Aydın'ın, İzmir'in kaybedilmesi o kadar önemli değildir; ama merkez (İstanbul) ölümüne savunulmalıdır. Bu nedenle Osmanlı'nın ilerleyişi yavaş olur. Ama bu yavaşlık ona kuruculuk niteliği edinmesi için zaman kazandırmıştır. Fethedilen yerlerde yerleşmek ve bir dirlik sağlamak için vakit bulmuştur Osmanlı.

(8) Osmanlı'ya sadece savaşçı unsurlar değil, hem savaşçı hem üretici hem de kentli olan Ahiler de, İslam uygarlık geleneğini temsil eden ulema da katılmıştır. Yani yıkıcıların yanı sıra kurucuların da birliği sağlanmıştır, buna vakit bulunmuştur. Demek ki başarı için yıkıcılık yetmez, kuruculuk da gerekir. Birlik, yıkmaya cesaretle girişebilmekle başlar; ama başarı asıl birliğin, yıkıcılarla kurucuların birliğinin sağlanmasıyla gerçekleşebilir. İşte Osmanlı'nın gazi olmayanlardan ve diğer gazilerden farkı budur.

Devrimci geleneğini unutma!

(9) Wittek'in eserinde bir önemli konu daha var: Sonraları, Yıldırım Beyazıt önderliğinde gazilik niteliğini unutup erken bir imparatorluk peşinde koşan Osmanlı'nın, Timur'un okkalı tokadını yiyip kendine gelme öyküsü. Beyazıt, bir İslam imparatorluğu hedefiyle Doğu'ya yönelmesini isteyen ulemanın aklına uyar. Yıkıcılığı unutmuş, kuruculuğa daha fazla önem vermiştir. Timur'un tokadı Osmanlı'ya 'gaziliği' anımsatır. Sanki 'İşini yarım bırakma, bitir' diye uyarılmıştır Timur. Bu da kıssadan hisselerin üçüncüsü: Devrimci geleneğini unutma; unutursan fena hatırlatırlar!

bron: bilimvegelecek.com.tr

Yeryüzünde Bir Uzaylı: Nikola Tesla

(1) Nikola Tesla, 10 Temmuz 1856 tarihinde bugün Hırvatistan sınırları içerisinde kalan Smiljan'ın Lika bölgesinde doğdu. Tesla, 1873'te Karlstadt'da bulunan Realschule'de, daha sonraları Avusturya-Graz'daki Politeknik Enstitüsü'nde ve Prag Üniversitesi'nde öğrenim gördü. Kariyeri, 1881'de Budapeşte'de bulunan bir telefon şirketinde elektrik mühendisi olarak başladı. 1883'te Strassbourg'dayken, özel indüksiyon motorunun bir prototipini inşa etti ve başarılı bir şekilde çalıştırdı. Bu radikal cihazın geliştirilmesinin ardından, Avrupa'da herhangi bir şirketten teklif alamayan Tesla, New York'ta yaşayan Thomas Edison'un iş teklifini kabul ederek ABD'ye gitmeye karar verdi. Çocukluk hayali, Amerika'ya giderek Niagara Şelaleleri'nin gücünü kullanmaktı ve bu teklifi reddetmesi mümkün değildi.

Edison'la geçen yıllar

(2) New York'ta geçirdiği verimli yılların ardından, Tesla, Edison'un New Jersey'de bulunan laboratuvarında çalıştığı dönemde, Edison ile doğrudan akım ve alternatif akım konusunda görüş farklılıkları başladı. Nikola Tesla, jeneratör, motor ve transformatörler için çok fazlı alternatif-akım sistemini geliştirdi ve 1888 yılında sanayici George Westinghouse'un Amerika'da Tesla sistemini desteklemeye karar verdiği bir sistem üzerinde 40 temel ABD patenti aldı. Bu durum, doğru-akım (DC) ile alternatif-akım (AC) arasında bir savaş başlattı. Alternatif-akım, üstün bir teknoloji olduğu için Tesla-Westinghouse birlikteliği en sonunda galip çıktı.

(3) 1893'te Chicago'da düzenlenen bir icatlar sergisinde, Tesla bir gösteri yaparak dünyayı şaşkına çevirdi. Mevcut elektrik enerjisini dönüştürme konusunda neredeyse bir büyücü kadar maharetliydi. Böylece, alternatif-akım, 20. yüzyıl Amerikası'nda standart güç oldu. Alternatif-akımın son zaferi 1895 yılında Niagara Şelaleleri'ndeki ilk hidroelektrik santralinin tasarlanmasıydı. Başarı, dünya basınında yaygın bir şekilde ele alındı ve Tesla, dünya çapında bir kahraman olarak övüldü.

İlklerin mucidi

(4) Nikola Tesla birçok alanda öncü oldu. Daha 1891 yılında icat ettiği Tesla bobini, bugün radyo ve televizyon cihazlarında ve diğer elektronik cihazlarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Onun alternatif akım indüksiyon motoru, tüm zamanların en büyük on keşfinden biri olarak kabul edilmektedir. İcatları arasında floresan lambası, lazer ışını, kablosuz iletişim ağı, elektrik enerjisinin kablosuz iletimi, uzaktan kumanda, robot bilimi, Tesla türbinleri ve dikey kalkış yapan uçaklar bulunuyor. Tesla, radyo ve modern elektrik iletim sistemlerinin de yaratıcısıdır. Dünya çapında 700'den fazla patenti bulunmaktadır. Onun çevreci vizyonu, güneş enerjisinin ve dalga gücünün kullanımını da içeriyordu. Dahası, gezegenler arası iletişim sistemleri ve uydular tasarlamıştı.

(5) Nikola Tesla 1896 yılında keşfettiği X ışınlarının kullanım sistemiyle, bugün tıp alanında yaygın biçimde kullanılan röntgen cihazının yaratılmasına da öncülük etmişti. Tesla, 1896 yılında radyo sisteminin patentini aldı. Yayınlanan şematik diyagramları, daha sonra Marconi tarafından kullanılan radyo vericisinin tüm temel unsurlarını ortaya koymaktaydı. Yine 1896 yılında Tesla, radyo dalgalarını alacak bir araç icat etti. Böylece telsiz cihazı ve radyo da insanlığın kullanımına sunuldu. Radyo cihazlarının üretimi, 1. Dünya Savaşı sırasında kullanılan iletişim sistemleri üzerinde devasa bir dönüşüme de neden olmuştu.

(6) Tesla, yüksek voltajlı, yüksek frekanslı elektrik ve diğer alanlardaki deneylerini yapmak için 1899'da Colorado Springs'te bir deney istasyonu kurdu. Burada kurduğu Tesla Bobini'ne yüksek akım verildiğinde devasa elektrik kıvılcımları yarattı. Dışarıdaki dağıtım anteninden yayılan bu kıvılcımlar 16 km uzaktan bile görülebiliyordu. Tesla, bu laboratuardan kilometrelerce uzaktaki alıcılara kablosuz yolla elektrik göndermeyi başarmıştı.

(7) Nikola Tesla'nın Mayıs 1899'dan 1900'a kadar kaldığı Colorado Springs'te yaptığı en önemli keşif, 'karasal sabit dalgalar' olarak ifade ettiği şeyi gerçekleştirmesi oldu. Bu keşifle, dünya'nın bir iletken olarak kullanılabileceğini kanıtladı ve belirli bir frekanstaki elektrik titreşimlerine maruz kaldığında, **dünya** bir alıcı anten gibi tepki verecekti. Ayrıca, 25 kilometre mesafeden, vericisi aracılığıyla 200 adet lambayı yakmayı başardı ve insan yapımı bir yıldırım yarattı.

(8) Nikola Tesla, 7 Ocak 1943 günü hayatının son on yılını geçirdiği Hotel New Yorker'da hayata gözlerini yumdu. New York'ta bulunan Aziz John Katedrali'nde onun için devlet töreni düzenlendi. Nikola Tesla, bilimsel gelişme alanında çağdaşlarının çok ilerisinde, gerçek bir vizyona sahipti. İcatlarını insanlığın iyiliği ve gelişimi için ücretsiz biçimde kullanma arzusuna rağmen, işler istediği gibi gitmedi ve insanlığa küskün bir hissiyatla dünyadan göçüp gitti.

bron: insanokur.org

Medeniyetleri Toprağa Gömen Hayvan

(1) Charles Darwin'in son yazdığı ve en az bilinen kitabı hiç tartışma konusu olmamıştı. 1881 yılında yayımlanan kitap, solucanların çürümüş yaprakları ve toz toprağı nasıl değişime uğratıp kaliteli toprak haline getirdiğı konusuna odaklanmıştı. Bu son kitabında Darwin, ömür boyu süren ve bazılarınca önemsiz görülebilecek gözlemlerini anlatıyordu. Bazı eleştirmenlerin 'yorgun bir kafanın tuhaf bir çalışması' olarak küçümsedikleri kitap, ayağımızın altındaki toprağın solucanların bedenleri aracılığıyla nasıl dönüştüğünün ve bu solucanların İngiltere kırsalını nasıl biçimlendirdiğinin araştırılmasıydı.

(2) Charles Darwin, öncelikle kendi tarlalarında yaptığı gözlemlerle, solucanların pedolojik (toprak bilimi) önemini fark etmişti. Darwin, solucanların toprağın yüzüne çıkardığı maddelerle çimlerde yayılmış cürufun üstündeki kaliteli toprağın benzerliğini gözlemledi. Bu topraklarda yıllardır hiçbir şey yapılmıyordu; ne hayvan besleniyor ne bitki ekiliyordu. Öyleyse toprağa yayılmış cüruf nasıl oluyor da gözlerinin önünde batıyordu?

(3) Aklına gelen tek mantıklı açıklama inanılmazdı: Solucanlar yıllarca minicik briket gibi parçaları toprağın yüzeyine taşıyorlardı. Solucanlar toprağı sürüyor olabilirler miydi? Merakı kamçılanan Darwin, solucanların zaman içinde gerçekten yeni bir toprak tabakası oluşturma ihtimalini araştırmaya koyuldu. Çağdaşlarının bir kısmı onun delirdiğini düşündüler. Solucanların işe yarar bir şeyler yaptığını düşünebilen bir ahmaktı o.

(4) Yolundan şaşmayan Darwin, küçük parçacıkları toplayıp tartmaya başladı. Solucanların ne kadar toprak taşıdıklarını ölçmek istiyordu. Oğulları da ona yardım ettiler. Terk edilmiş harabelerin ne kadar sürede toprakla kaplandığını araştırıyorlardı. Darwin dostlarını merak içinde bırakan deneyler de yapıyordu. Kavanozlar içinde oturma odasına koyduğu solucanların alışkanlıklarını, ne hızla çer çöp ve yaprakları humuslu toprağa dönüştürdüklerini gözlemledi.

(5) Sonunda Darwin şu karara vardı: 'Ülkedeki bütün gübreli bitki toprağı solucanların sindirim kanallarından pek çok kere geçmiştir ve geçmeye devam edecektir.' Solucanların tarlalarını sürdüğü şüphesinden, onların İngiltere'nin bütün topraklarını sindirdiğı sonucuna ulaşmak büyük bir atlamaydı. Onu bu alışılmamış mantık yürütmeye sürükleyen neydi?

(6) Darwin'in gözlemleri içinde bir tanesi özellikle dikkat çekiciydi. Tarlalarından biri, 1841 yılında son defa sürüldüğünde, çocukları yamaçtan aşağı koşarken tarlayı kaplayan taşlar gürültülü bir biçimde yuvarlanmıştı. Ama 1871 yılında, 30 yıl nadasta kaldıktan sonra tarlada taş kalmamıştı. O yuvarlanan taşlara ne olmuştu? Darwin tarlanın bir

ucundan öteki ucuna hendek açtı. Eskiden tarlayı kaplayan taşlar, 6-7 santim kalınlığındaki verimli toprağın altında duruyorlardı. Aynı şey cürufun da başına gelmişti. Solucanlar sayesinde zaman içinde, belki bir yüzyıl içinde 8-10 santim kadar üst toprak oluşmuştu.

(7) Diğer harabelerden edinilen bilgiler, Darwin'in solucanların İngiltere toprağını sürdükleri tezini doğruluyordu. 1872 yılında Darwin'in oğlu William, Beaulieu Kilisesi'nin (Hampshire) tabanının 20-40 santimetre toprak altında kaldığını gözlemledi. Gloucestershire'daki bir başka Roma villası yıllarca keşfedilmemiş, sonra bir tavşan avcısı orman tabanının 60-90 santimetre aşağısında villanın kalıntılarını bulmuştu. Eski Roma kenti Uriconium'un kalıntıları da 60 santimetre toprak altındaydı. Bu gömülmüş harabelerin incelenmesi 30 santimetre kalınlığında yeni üst toprağın oluşmasının yüzyıllar sürdüğünü kanıtlamıştı. Ancak, bu işi gerçekten solucanlar mı başarmışlardı?

(8) Darwin, solucan dışkılarını toplayıp tarttıktan sonra, onların her yıl dört dönüm arazide 10-20 ton civarında toprağı aşağıdan yukarı taşıdıklarını hesaplamıştı. Bu eylemin bütün ülkede eşit oranda yürütüldüğünü varsayarsanız, yılda 2-6 milimetre kalınlığında bir üst toprak artışı öngörülüyordu. Bu bilgi Roma villalarının nasıl gömüldüğünü açıkladığı gibi, çocuklarının 'taşlı tarla' dediği yerde yaptığı üst toprak oluşum hesaplarına da uyuyordu. Kendi tarlalarını kazarak ve gözlemleyerek, harabeleri açığa çıkararak ve doğrudan solucan dışkılarını tartarak Darwin üst toprak oluşumunda solucanların hayati bir rol oynadığını keşfetmişti.

(9) Peki, bunu nasıl yapıyorlardı? Darwin, oturma odasında solucanlar için hazırladığı özel yaşam alanında, onların toprağa organik maddeler ekleyişini gözlemledi. Solucanlar çok sayıda yaprağı oyuklarına çekiyorlardı. Yaprakları parçalayıp kısmen ayrıştırdıktan sonra, toprakla birlikte sindirim organlarından geçiriyorlardı. Böylece toprakla organik madde karışmış oluyordu.

(10) Darwin, solucanların yaprakları ayrıştırmak dışında, küçük taş parçalarını da mineral toprağa 36 fark etti. Solucanların taşlıklarını kesip incelediğinde, içlerinde küçük taşlar ve kum olduğunu gördü. Solucanların midelerindeki asit, toprakta bulunan humik asitle uyuşuyordu. Bitki köklerinin zaman içinde en sert taşları çözüldürme kapasitesini de solucanların sindirim kapasitesiyle kıyasladı. Solucanlar, toprağı sürerek, parçalayarak, taşlardan ufalanan mineral materyali organik madde ile karıştırarak yeni toprak oluşturuyorlardı. Darwin solucanların, milyonlarca yıl içinde arazinin yapısını değiştirecek jeolojik bir güç oldukları sonucuna varmıştı. Darwin'in solucan araştırmalarının sonucu yepyeni bir buluştu, belki de onun yaptığı en önemli buluştu.

bron: insanokur.org

Güzel Bir Hayal Değil mi?

(1) Peki ya o hayal gerçek olursa? Yurt dışında yaşamak çok büyük bir şans herkes için. Tabii ki bu şansın artıları da var, eksikleri de. Yurt dışında yaşamak dediğim gibi gerçekten, ama gerçekten çok büyük bir şans. İnsanı kökten değiştiren bir adım. Öncelikle yeni bir kültür öğreniyorsunuz. O ülkenin dilini bilmek en önemlisi, ama bilmeseniz bile zamanla öğreniyorsunuz. Ancak kültürü öğrenmek çok zor, özellikle her millettten insan varsa yerleştiğiniz ülkede.

(2) 'Yeni bir kültür' dedim; bu çok önemli, çünkü tanıdığınız her kültür size ister istemez bir şeyler katıyor. Her kültür 'yeni bir dünya' gibi; çünkü her ülkenin kuralları, yasaları, görgü kuralları farklı olabiliyor. Elbette benzer noktalar olabilir, ama adapte olmak biraz zaman gerektiriyor. Adapte olduktan sonra işler biraz kolaylaşıyor.

(3) Ben bir ülkeyi tanımak için insanları izliyorum. Ne yiyorlar, ne içiyorlar, ne giyorlar değil, 'birbirlerine nasıl davranıyorlar' ona bakıyorum. Mesela bir parka gittiğim zaman elime kahvemi alıp çevreme bakıyorum. Küçük diyebileceğimiz bir alanda bile çok farklı kültürler görüyorum. **Bunu yapmak** bana çok şey kattı diyebilirim. İnsanları izlemek yeni şeyler öğretiyor, onları anlamayı kolaylaştırıyor. Yurt dışında yaşamak yalnızca yeni bir kültür tanımanızı sağlamıyor, aileden uzakta olmak insanı ister istemez olgunlaştırıyor. Hayata farklı bir pencereden bakmayı öğreniyorsunuz.

(4) Geçenlerde metroda yanıma bir kadın oturdu. Hava çok soğuk, ben kat kat giyinmişim. Yanıma oturan kadının ayağında yazlık bir ayakkabı, üstünde incecik bir mont var, yüzünde bir gram bile makyaj yok. Herhalde 'evsiz biri' diye düşündüm o an. Kadın benimle sohbete başladı. Nereli olduğumu, New York'a ne zaman geldiğimi, ne yaptığımı sordu. "Burada mı yaşıyorsun" diye sorduğumda başladı anlatmaya. New York'a 18 yıl önce bir sertifika kursu için gelmiş. Çalıştığı firma göndermiş onu kursa. New York şubesinde çalışabilmesi için bazı eksikliklerini gidermesi gerekiyormuş. Sertifikasını alıp yerleşmiş buraya, ancak büyük sıkıntılar yaşamış. Kimseyi tanııyormuş, bir sosyal çevresi yokmuş. 5, 6 ay sonra yavaş yavaş kendine arkadaş çevresi edinmiş, zamanla işinde yükselmiş, şimdi üst düzey bir yöneticiymiş.

(5) Çalıştığı firmanın adını vermedi, "tanınmış bir giyim firması" demekle yetindi. İster istemez gözlerim kıyafetine gitti, o da hemen anladı neden baktığımı. "Kendimi rahat hissetmem çok önemli" dedi ve devam etti: "Modaya uygun olmasa da rahat kıyafetleri tercih ederim. Çalışırken ne giydiğim değil, nasıl çalıştığım ve başarılı olup olmadığım önemli" dedi.

Evsiz biri olduğunu düşündüğüm aklıma geldi ve yüzüm kızardı. Metrodan indiğimde kendi ülkemde böylesi bir deneyimi büyük bir olasılıkla yaşayamayacağımı düşündüm. Farklı kültürlerle tanışmanın insanı zenginleştirdiği bir gerçek.

(6) Yurt dışında yaşamının elbette eksileri de var. Aileden uzaktasın, tanımadığın bir ülkede tek başına mücadele veriyorsun. Ama bu yaşadığın tüm zorluklara değer, çünkü yaşadığımız zorluklar bize bir şeyler öğretiyor, büyümemizi, olgunlaşmamızı sağlıyor. Aldığım en önemli ders ise 'hayatta yapamam!' düşüncesinin hiç de doğru olmadığı. İnsan isterse her şeyi yapabiliyor; yeni arkadaşlar edinebiliyor, yeni hobiler bulabiliyor, hiç tanımadığı bir ülkeyi kendi evine dönüştürebiliyor. Her ne kadar başlangıçta kendini 'biraz turist' gibi hissetse de zamanla bu his azalıyor ve kendini yaşadığı yere ait hissediyor.

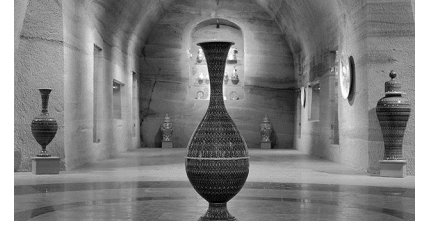
bron: interajans.nl

Lees bij de volgende teksten steeds eerst de vraag voordat je de tekst zelf raadpleegt.

Tekst 9

Altı Müzede Buram Buram Anadolu

Türkiye'deki müze sayısı 429. Bunların 231'i özel müze. Sürekli tekrarlıyorum, herkesin bir müze kartı olmalı. 300'den fazla müze ve ören yerine müze kart ile ücretsiz girebilirsiniz. Ülkemizde harika müzeler var. Bu hafta birkaçını sizin için yazdım.



Antalya - Yorgun Herkül dinleniyor

Tam 50 yıl önce ülkemizden kaçırılan Herkül lahdi, geçtiğimiz yılın eylül ayında tekrar topraklarımıza döndü. Lahit tam 2200 yaşında. Perge Antik Kenti'nden kaçırılmış ve 4-5 yıl kadar önce İsviçre'de bulunmuştu. Şimdi ise Antalya Müzesi'nde tarih ve sanat meraklılarıyla buluşuyor. 235 cm boyunda ve 112 cm genişliğindeki lahdin üstünde Herkül'ün 12 görevinin tasvir edildiği kabartmalar var. Yunan mitolojisindeki adıyla Herakles, Roma mitolojisindeki adıyla Herkül, Zeus'un Alkmene'den olan oğlu. Hera da Zeus'un diğer karısı. Alkmene'yi kıskandığı için henüz bebekken Herkül'e iki yılan dolayarak yok etmek istemiş. Ama gücün timsali olan Herkül, henüz beşikte bir bebekken bile iki yılanı boğarak öldürmüştü. Büyüdüğünde de babasının isteği üzerine amcasının oğlu olan Mykenai Kralı Eurystheus'un hizmetine girmiş ve onun verdiği 12 büyük görevi başarmış. İşte lahdin dört bir yanında, Herkül'ün girdiği mücadeleleri anlatan bu 12 işin tasviri var.

Burdur - Karşılama, 'Dans Eden Kızlar'dan

Bazı müzeler vardır ki popüler değildir; dilden dile dolaşmaz, Türkiye'nin tanıtım filmlerinde kullanılmaz ama ayrıcalıklı bir koleksiyona sahiptir. Bence Burdur Müzesi de onlardan biri ve mutlaka bir fırsat bulup ziyaret edilmeli. Müzenin girişinde Sagalassos Antik Kenti'nden çıkarılan 'Dans Eden Kızlar' frizini göreceksiniz. Kibyra ve Kremna antik kentlerinden gelen taş ve mermer ağırlıklı eserler dikkat çekici. Burdur Müzesi'ne ilginin git gide arttığını görmek ise çok sevindirici. Son 5 yıldır ziyaretçi sayısı yıllık ortalama 11-13 bin arasında olan müzeye, 2017'de önemli bir artışla yaklaşık 18 bin kişi gitmiş. Bu sayı da az ama yükselişe geçmesi umut verici; dilerim katlanarak artmaya devam etsin!

Eskişehir / Odunpazarı - Camın sanat hali

Eskişehir, güzel müzelere ev sahipliği yapan bir kültür şehri! Odunpazarı evleri bölgesinde yer alan 'Çağdaş Cam Sanatları Müzesi' ise oldukça başarılı. 2007 yılında bu alanda Türkiye'nin ilk müzesi olarak açıldı. Anadolu'nun cam işçiliğinin beşiği olması nedeniyle müze ayrı bir önem taşıyor. Zaten dünyanın da sayılı cam müzelerinden biri... Mutlaka ziyaret edin çünkü sanatçıların camı işleme biçimlerine hayran kalmamanız mümkün değil. 58'i ülkemizden 10'u yabancı 68 sanatçının eserleri yer alıyor. Girişte sizi camı onlarca renkle buluşturan sanat eseri bir sarkıt

karşılıyor. Eserlerin bazıları ışık sayesinde farklı formlara bürünmüş, bir kısmında cama ek olarak farklı malzemeler de yardımcı öge olarak kullanılmış. Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, Anadolu Üniversitesi ve Cam Dostları Grubu işbirliğinin ürünü olan müzeye geleneksel Osmanlı sivil mimarisine ait bir konak ev sahipliği yapıyor. Hemen girişte bir avlu ve süs havuzu ziyaretçileri karşılıyor.

Ankara - Hem müze hem konser salonu

İyi bir koleksiyoner ve sanatsever olan Yüksel Erimtan'ın kurduğu 'Erimtan Arkeoloji ve Sanat Müzesi', bence Ankara'nın son yıllardaki önemli kültür kazanımlarından biri. Aslında mühendis olan Yüksel Erimtan'ın arkeoloji tutkusu ile yıllardır biriktirdiği eserlerden oluşan koleksiyonun müzeye dönüşümünde, Türkiye'nin kültür varlıklarının yurtdışına kaçırılmasına sanatsal bir tepki var. Müzede, Anadolu'ya ait 2 bin parçalık koleksiyon yer alıyor. Ağırlığını da Roma Dönemine ait eserler oluşturuyor. Çağdaş sanata da kucak açan müze, etkinlikleriyle de dikkat çekiyor. Özellikle müzede müzik programının takvimini takip edin derim.

Nevşehir / Kapadokya - Yer altından notlar

Kayaya oyularak, yerin 20 metre altında inşa edilen 'Güray Müze', Kapadokya'nın son yıllarda kazandığı kültür adımlarından biri. Avanos'ta kurulan özel müze, 1600 metrekareye inşa edilmiş. 'Antik Eserler Salonu' ve 'Modern Eserler Salonu' olmak üzere 2 ana bölümden oluşuyor. Mimari yapısı ve konseptiyle de dünyanın ilk ve tek yer altı seramik müzesi olma özelliğini taşıyor. Müze, akşamları ise sempozyum, kokteyl, konser gibi birçok etkinliğe ev sahipliği yapan bir kültür merkezi gibi kullanılıyor. Hatta antik eserler salonunun merkezinde yer alan büyük kubbenin altındaki platform, gerektiğinde 1 metre yükseltiliyor ve kendi etrafında dönebilen bir sahne haline geliyor. Müzede sergi salonu, kafeterya, fuaye alanı da var.

Amasya - Şehzadeler şehrindeki hazine

Osmanlı döneminde şehzadeler için 'eğitim üssü' olarak kullanılmış Amasya. Milattan öncesine uzanan tarihi, hayranlık uyandıran kral kaya mezarları, Selçuklu ve Osmanlı izlerini bugüne taşıyan ahşap evleriyle de tam bir tarih durağı. Tarih meraklıları için şehrin müzesi de oldukça ilgi çekici parçalara sahip. Aslında 1925 yılında az sayıda arkeolojik eser ve İslami döneme ait mumyaların bir araya getirilmesi ile müze deposu olarak kurulmuş; yıllar içinde gelişerek bugünkü haline gelmiş. Kalkolitik Çağ'dan başlayıp Osmanlı'ya kadar uzanan 13 farklı medeniyete ait yaklaşık 24 bin parça eser sergileniyor. Bu açıdan, sadece şehrin değil bölgenin de en zengin kültür varlıkları arasında. 3 katlı müzenin en ilgi çekici yeri ise bahçesi. Selçuklu Sultanı 1. Mesud'a ait türbe ve Burmalı Camii'nin altında bulunan mumyalar burada.

bron: hürriyet.com.tr

'Bir Kadın Hikâyesi' Konulu Öykü Yarışması

Yarışma ve Katılım Koşulları

Yarışmanın Konusu: Türkiye'de kadın; güçlü kadınlar, ezilen kadınlar, örnek kadınlar, kahraman kadınlar, çileli kadınlar, başarılı kadınlar, kimsesiz kadınlar... gibi konular çerçevesinde kurgu ya da aileden ve çevreden derlenen öykü yazma.

Yarışmanın Amacı: Toplumdaki kadın unsuruna dikkat çekme, toplumda kadın duyarlılığını artırma, kadınların gerçek hayat hikâyelerinin derlenerek ortaya çıkmasını sağlama, kadınların unutulmuş ya da fark edilmeyen hikâyelerinin yazıya aktarılması, kadınlarımızın aileleri ve çevreleriyle iletişim kurabilmelerini sağlama, kadınlarımızın yazma becerilerini ortaya çıkarma...

Türü: Anı/derleme/söyleşi/mektup/öykü

Dil: Türkçe

Hedef Kitle: Ülkemizde yaşayan 18 yaşını doldurmuş tüm kadınlar.

Genel katılım şartları:

- 1 Yarışmaya 18 yaşını doldurmuş tüm kadınlar katılabilir. Düzenleme Kurulu ile Seçici Kurulda görev alan kişiler ve bu kişilerle birinci dereceden akrabalık bağı olanlar yarışmaya katılamazlar.
- 2 Eser, anı/derleme/söyleşi/mektup/öykü türlerinden herhangi biriyle yazılabilir.
- 3 Katılan eserin daha önce hiçbir yerde yayımlanmamış, basılmamış ve herhangi bir yarışmadan ödül almamış olması gerekmektedir.
- 4 Eserde mutlaka (ortaya hizalı) bir başlık (öykünün adı) olup, herhangi bir kapak ve görsel olmamalıdır.
- 5 Yarışmacılar eserlerinin SAĞ ÜST köşesine 5 (beş) harften oluşan bir RUMUZ yazıp, eser üzerine kesinlikle gerçek ad ve soyadlarını belirtmeyeceklerdir.
- 6 Eser, dijital ortamda sadece verilen rumuz ile CD'ye kayıt edilmelidir. CD üzerine ve CD zarfının üzerine sadece verilen rumuz yazılı olmalıdır.
- 7 Yarışmacılar eserlerini; 1 adet CD ortamında, beş kopyasını (yazıcı çıktısı) ve özgeçmişlerinin de yer aldığı bilgi formunu zarfıyla birlikte büyük boy bir zarf içerisine koyup gönderen kısmına **sadece rumuzlarını** yazarak; Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi'nin adresine KARGO ile göndereceklerdir. Eseri gönderen kişinin ad, soyad, adres, vs. bilgileri sadece kargo poşetinin üzerine yazılmalıdır.

- 8 Hangi nedenle olursa olsun belirtilen son katılım tarihi ve saatinden sonra, ilgili adrese ulaşacak olan eserler değerlendirme dışı bırakılacaktır. Posta ya da kargoda meydana gelebilecek gecikme ve kayıplardan Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi sorumlu değildir.
- 9 Elektronik posta yoluyla ya da elden yapılan teslimatlar kabul edilmeyecektir!
- 10 Katılımcı, yarışmaya gönderdiği yapıtın tümüyle kendisine ait olduğunu ve tüm izinlerinin alındığını kabul, beyan ve taahhüt eder. Ödül alan katılımcılardan bu beyan ve kabulleri dışında hareket ettiği anlaşılanlardan elde ettikleri ödül, unvan ve her türlü kazanımları geri alınır.
- 11 Yarışma sonunda şartnameye uymayan eserin tespiti halinde derecesi ve ödülü geri alınır; yerine başka bir eser konmaz, derece ve ödül boş bırakılır.
- 12 Büyükşehir Belediyemiz tarafından basılacak olan 'Bir Kadın Hikâyesi' Yaşanmış Kadın Öyküleri Seçkisi kitabında, Seçici Kurulumuz tarafından yapılan değerlendirme neticesinde yayımlanmaya değer bulunan eserler yer alacaktır.
- 13 Katılımcı, ödül alan ya da yayımlanmaya değer bulunan eserinin Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi tarafından kullanılmasına süresiz olarak kullanım hakkını verdiğini peşinen kabul eder. Buna bağlı olarak gerek Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu gerekse diğer ilgili mevzuat gereğince yarışmaya gönderdiği eserinin çoğaltma, işleme, yayma, temsil, umuma iletim, faydalanma ve bunun gibi umuma arzla ilgili tüm haklarını, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi'ne verdiğini kabul eder.
- 14 Bu şekilde kullanılan eserler için eser sahibi sonradan verdiği lisansı kesinlikle geri almayacağını ve eserin yukarıdaki şekilde kullanılmasını men etmeyeceğini ya da bu lisans için kendisine verilen ödülün başka herhangi bir telif hakkı ya da maddi manevi talepte bulunmayacağını, gayri kabili rücu kabul, beyan ve taahhüt eder. Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, eserler için katılımcının yukarıda verdiği lisans karşılığında telif hakkı bedeli ödemeyecektir.

bron: tekirdag.bel.tr